

Návrh výzkumné potřeby státní správy pro zadání veřejné zakázky na projekt z programu veřejných zakázek ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích pro potřeby státní správy „BETA“

Předkladatel - garant výzkumné potřeby

Ministerstvo životního prostředí

Adresa:
Vršovická 65/
100 10 Praha 10

Kontaktní osoba: Ing. Tomáš Tesař
Telefon: 267 122 495
Fax: 267 126 495
E-mail: tomas.tesar@mzp.cz

Odborný gestor projektu

Odbor obecné ochrany přírody a krajiny

Adresa:
Vršovická 1442/65
100 00 Praha 10

Kontaktní osoba: RNDr. Jakub Horecký
Ph.D.
Telefon: 267 122 410
Fax: 267 126 410
E-mail: jakub.horecky@mzp.cz

Výzkumná potřeba

1) Název projektu:

Environmentální a hospodářská rizika invazního druhu škeble asijská (*Sinanodonta woodiana*) v České republice a metody jeho eliminace a prevence šíření

2) Stručný popis výzkumné potřeby, která se má řešit:

V současné době dochází v Evropě k invazi asijského druhu sladkovodního mlže, který představuje podstatné nebezpečí pro domácí společenstva i akvakulturní zařízení. Biomasa škeble asijské (*Sinanodonta woodiana*) dosahuje až 30 kg/m², při délce jedinců do 26 cm. Škeble asijská hojně parazituje prakticky jakýkoli druh ryby, se kterým se jeho larvy setkají. Přesné mechanismy šíření druhu prostřednictvím larev parazitujících rybí hostitele a možné vlivy druhu na okolní prostředí (filtrační aktivita – ovlivnění toku živin, produkce parazitických larev) nejsou dosud známy. Lze předpokládat, že plošné rozšíření toho druhu bude vážným ohrožením pro vzácné druhy mlžů ze středních a dolních úseků říční sítě jako jsou velevrubí. Několik zástupců sladkovodních mlžů patří mezi nejnebezpečnější světové invazní druhy, které působí rozsáhlá poškození domácích ekosystémů i značné hospodářské škody. Řešení dopadů invaze po začlenění nepůvodních druhů v nové oblasti je obtížné, protože právě přizpůsobivost a odolnost je podstatou úspěšnosti jejich šíření. Proto je nezbytné popsat rizika invaze pro původní druhy a včas vyvinout metody, jak šíření omezit.

3) Kategorie činnosti:

Aplikovaný výzkum

4) Vazba na hlavní cíl programu BETA:

Realizace této výzkumné potřeby přispěje k naplnění hlavního cíle programu BETA tím, že je zaměřená na zdokonalení současných praxí, regulačních mechanismů, získání nových poznatků, dovedností a postupů, které budou určeny pro výkon státní správy v oblasti plnění cíle Státní politiky ŽP 2011 – 2020.

Nové poznatky povedou ke zvýšení inovativnosti v řešení problematiky invazních druhů organismů a budou využity pro tvorbu podkladů pro budoucí směřování politik v rámci zkvalitnění výkonu státní správy.

5) Vazba na jeden ze specifických cílů programu BETA:

Projekt je vázán na specifický cíl programu BETA uplatnit a využívat vědecky zdůvodněné metodiky a parametry pro zvýšení efektivity uplatňování ekonomických a legislativních nástrojů v oblasti ochrany životního prostředí

6) Cíl(e) projektu:

-identifikace environmentálních a hospodářských rizik, včetně mechanismů šíření škeble asijské (*Sinanodonta woodiana*) v České republice jako podklad pro plnění cíle Státní politiky ŽP 2011-2020 „Omezení negativního vlivu nepůvodních invazních druhů na biodiverzitu a snížení podílu ploch výskytu přítomných invazních druhů“

-vytvoření metodiky pro eliminaci a prevenci šíření invazního druhu škeble asijské ve vodních ekosystémech a akvakulturních zařízeních ČR

7) Potřebnost projektu:

Projekt umožní identifikovat hlavní rizika šíření škeble asijské v ČR a definovat opatření pro eliminaci šíření druhu v počáteční fázi invaze. K tomu je potřeba mít k dispozici kvalitní data o mechanismech šíření a distribuci druhu, která lze získat jen víceletým aplikovaným výzkumem.

Námět má jednoznačnou vazbu na aktualizovanou Státní politikou ŽP 2011 – 2020 ve vymezení jedné z hlavních priorit „Zachování přírodních a kulturně-historických hodnot krajiny a zachování biodiverzity“, a to ve smyslu cíle „Omezení negativního vlivu nepůvodních invazních druhů na biodiverzitu a snížení podílu ploch výskytu přítomných invazních druhů“.

Projekt také reaguje na nedostatečně řešenou problematiku prevence a eliminace nepůvodních invazních druhů ve vodních ekosystémech, získané zkušenosti a navržené postupy bude možné aplikovat v obecné rovině.

8) Požadované výsledky a předpokládané výstupy projektu:

Výsledkem projektu bude zhodnocení rizik invaze druhu *Sinanodonta woodiana* pro původní druhy a společenstva a vyvinutí metodiky jeho eliminace a prevence šíření. Výsledky také budou publikovány v zahraničním recenzovaném periodiku i v českém odborném tisku.

Výsledky bude dále možné promítnout do směrnic a předpisů nelegislativní povahy závazných v rámci kompetence MŽP nebo do schválených strategických a koncepčních dokumentů orgánů státní nebo veřejné správy. Výstupy: N, případně H2 nebo H3

9) Způsob využití výsledků v praxi:

Aplikace výsledků ve strategických a koncepčních materiálech, aplikace metodiky u státní správy, správců vodních toků a hospodařících subjektů.

Získané poznatky budou využity při naplnění povinnosti členských států „zajistit přijetí veškerých vhodných opatření s cílem zabránit nepříznivým účinkům na biologickou rozmanitost, a zejména na druhy, stanoviště a funkce ekosystémů, které je možné očekávat od vysazení nebo přemístění vodních organismů a necílových druhů v akvakultuře a jako důsledkem rozšíření těchto druhů do volné přírody“ ve smyslu Nařízení Rady (ES) č. 708/2007, o používání cizích a místně se nevyskytujících druhů v akvakultuře, v platném znění.

10) Očekávaný přínos projektu:

Ochrana domácích ekosystémů a hospodařících subjektů vyvinutím metod eliminace a prevence číření invazního druhu *Sinanodonta woodiana* v České republice

11) Uživatel výsledků, další uživatelé výsledků:

MŽP, krajské úřady, správci vodních toků, akvakulturní zařízení, rybářské organizace

12) Předpokládaná doba řešení projektu:

36 měsíců

13) Předpokládaná cena:

3 200 tis. Kč vč. DPH, 1. rok 1 200 tis. Kč, 2. rok 1 000 tis. Kč, 3. rok 1 000 tis. Kč

14) Doplnující informace:

Atraktivitu projektu mohou zvýšit populační údaje o vzácných mlžích z toků, kde bude asijská škeble identifikována, např. povodí Lužnice

Datum: .....

.....
Jméno a podpis
kontaktní osoby předkladatele

.....
Jméno a podpis
odpovědné osoby předkladatele